

عوامل موثر بر شفافیت اطلاعات در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

رضا ملک شاهی^۱، علی امیری^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بین الملل قشم، قشم، ایران

^۲ استادیار گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بندرعباس، بندرعباس، ایران

چکیده

امروزه عدم شفافیت در اطلاعات مالی شرکت‌ها چالش‌های مختلفی را فرارروی مدیران و ذینفعان شرکت‌ها قرار داده است؛ بطوریکه شفاف سازی در این زمینه به اولویتی اساسی تبدیل شده که هیچ کس نمی تواند منکر آن باشد؛ بنابراین، هدف پژوهش حاضر بررسی عوامل موثر بر شفافیت اطلاعات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. پژوهش حاضر از نظر ماهیت و روش از نوع توصیفی-همبستگی است. در این مطالعه، نمونه‌ای متشکل از ۹۱ شرکت از بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ انتخاب گردید که با توجه به ادبیات تحقیق موجود فرضیاتی در نظر گرفته شد و با توجه به تحلیل صورت گرفته، نتایج حاصله نشان داد که سرمایه فکری؛ کمیته حسابداری و پاداش سهمی مدیران به عنوان عوامل موثر بر شفافیت اطلاعات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مطرح هستند که در این ارتباط پیشنهاداتی ارائه گردید.

واژه‌های کلیدی: شفافیت اطلاعات، سرمایه فکری، کمیته حسابداری، پاداش سهمی مدیران.

مقدمه

افزایش رقابت، توسعه بخش‌های جدید شرکت‌ها و پیشرفت فناوری باعث ایجاد یک سری نارسایی‌هایی در مورد صورت‌های مالی به شکل سنتی می‌شود. صورت‌های مالی از یک فقدان به هنگام بودن رنج می‌برد. بی‌دقتی و توانایی محدود شرکت‌ها جهت انتقال ریسک و سایر اطلاعات به آینده باعث ایجاد فقدان ویژگی به هنگام بودن اطلاعات می‌گردد. در نبود یک سیستم مناسبی که اطلاعات مربوط و قابل‌اتکا را در اختیار سرمایه‌گذاران قرار دهد، اعتماد عمومی به بازار از دست می‌رود و بازار، خود را از دست می‌دهد.

بنابراین کلیه واقعیت‌های با اهمیت واحد اقتصادی باید به گونه‌ای مناسب و کامل افشا شوند تا امکان اتخاذ تصمیم فراهم گردد و از سر درگمی و اخذ تصمیمات نادرست جلوگیری به عمل آورد. شرکت‌ها افشا را از طریق گزارش‌های قانونی شامل صورت‌های مالی، یادداشت‌های توضیحی، تحلیل‌های مدیریت و سایر موارد فراهم می‌کنند. صورت‌های مالی اساسی باید حاوی تمامی اطلاعات با اهمیت مربوط و به موقع باشد و این اطلاعات به گونه‌ای قابل فهم و حد الامکان، کامل ارائه شود تا امکان اتخاذ تصمیم‌های آگاهانه را برای استفاده‌کنندگان فراهم سازد (کامیابی و بوژمهرانی، ۱۳۹۵).

در صورتی که افشای کامل و به همراه آن شفافیت در گزارشگری مالی وجود داشته باشد، این امکان به وجود می‌آید که شرایطی مطمئن پدید آید و اطمینان نسبت به حمایت از منافع سرمایه‌گذاران افزایش یابد. از طرف دیگر ناکافی و مبهم بودن اطلاعات افشا شده ممکن است به بدگمانی و رفتارهای غیراخلاقی منجر شود که این امر سبب بالا رفتن ریسک و کاهش ارزش شرکت می‌گردد. با این توضیحات، مدیران به منظور جذب سرمایه‌گذاران بیشتر در بازار اقدام به افشای اطلاعات خصوصی به صورت اختیاری می‌کنند. در این حالت سرمایه‌گذاران بدون صرف هزینه به اطلاعات دست می‌یابند. داشتن اطلاعات بیشتر و با کیفیت تر ریسک را کاهش می‌دهد و همچنین موجب ضعیف‌تر شدن مشکل "انتخاب ناسازگار" و "خطر اخلاقی" می‌گردد. این شرایط سرمایه‌گذاران را تشویق به انجام مبادله می‌کند که متعاقباً نقدشوندگی بازار بالا رفته و هزینه مبادلات کاهش می‌یابد. به صورت خلاصه، افزایش سطح و کیفیت افشاء باعث کارآتر شدن بازار از طریق افزایش نقدشوندگی سهام می‌شود (شوستر و کونل^۱، ۲۰۰۶). اطلاعات حسابداری و افشاء شرکتی برای عملکرد کارا یک بازار سرمایه حیاتی می‌باشد. شرکتها افشاء را از طریق گزارشات مالی قانونی شامل، صورتهای مالی، یادداشتهای پیوست و بحث و تجزیه و تحلیل مدیریت و سایر موارد مقرر قانونی فراهم می‌نمایند. علاوه برخی شرکتها از طریق ارتباطات داوطلبانه همچون، پیش‌بینی‌های مدیریت، مکالمات و ارائه تلفنی به تحلیلگران، مطالب منتشر شده در رسانه‌ها، سایت‌های اینترنتی و سایر گزارشهای شرکتی افشاء قانونی را انجام می‌دهند. در نهایت افشاء شرکتی می‌تواند از طریق واسطه‌های اطلاعاتی همچون، تحلیلگران مالی، کارشناسان صنعتی و مطبوعات مالی صورت گیرد. (هیلی و پالپو، ۲۰۰۱).

لیاو^۲ (۲۰۱۱) به وسیله‌ی تحلیل محتوایی گزارشات مالی سالانه، به این نتیجه رسید که پاداش‌های سهمی مدیران به طور مثبتی با افشا داوطلبانه شرکت درباره دارایی‌های نامشهود رابطه دارد. با در نظر گرفتن تاثیر ساز و کارهای حاکمیت شرکتی به این نتیجه رسید که مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی با افشا در زمانی که انگیزه‌ها در مورد پاداش سهمی پایین می‌باشد، رابطه‌ای ندارد. در صورتی دیگر، حاکمیت شرکتی مطلوب‌تر باعث افزایش تاثیر انگیزه‌های پاداش سهمی بر افشا می‌گردد و حاکمیت شرکتی و انگیزه‌های پاداش سهمی مکمل یکدیگر می‌باشند. نتایج پژوهش کامیابی و بوژمهرانی (۱۳۹۵) نشان می‌دهد بین دو ویژگی کمیته حسابرسی یعنی تجربه و مدت تصدی اعضای کمیته حسابرسی با کیفیت افشا شرکت‌ها رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد در حالیکه بین تخصص و اندازه کمیته حسابرسی با کیفیت افشا رابطه‌ی مثبت معناداری مشاهده نگردید. علاوه بر این، یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است نسبت غیرموظف اعضای هیات مدیره بر رابطه‌ی بین تجربه اعضای کمیته حسابرسی و کیفیت افشا تاثیر مثبت و معناداری دارد اما بر رابطه‌ی بین سایر ویژگی‌های کمیته حسابرسی و کیفیت افشا شرکت‌ها اثر تعدیل کننده ندارد. ستارمن و همکاران^۳ (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی ماهیت افشای داوطلبانه در شرکتها

¹ Schuster and Connell

² Liao

³ Seetharaman

با اندازه متوسط با تمرکز بر کیفیت ارتباطات با شرکتهای دیگر پرداختند و به این نتیجه رسیدند که میان مالکیت اقلیت و کمیته حسابرسی با افزایش کیفیت سطح افشای داوطلبانه ارتباط مثبت معناداری وجود دارد؛ میان مالکیت مدیریتی و اندازه هیئت مدیره با افزایش کیفیت سطح افشای داوطلبانه ارتباط منفی معناداری وجود دارد؛ همچنین میان حضور مالکان نهادی و مدیران غیر موظف با افزایش کیفیت سطح افشای داوطلبانه ارتباطی وجود ندارد. برزکالن^۱ و زلگالو^۲ (۲۰۱۴)، در پژوهشی تحت عنوان "سرمایه فکری و ارزش شرکت" به بررسی ارتباط بین سرمایه فکری و ارزش و سودآوری شرکت پرداختند. آنها دریافتند که بین ارزش بازار و ارزش دفتری تفاوت وجود دارد و بخشی از این تفاوت مربوط به نقش سرمایه فکری می باشد و همچنین بین ضریب ارزش افزوده سرمایه فکری و ارزش شرکت ارتباط مستقیمی وجود دارد.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر ماهیت و روش از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد، لذا از نوع محدود خواهد بود. بدین منظور کلیه شرکت های جامعه آماری که دارای شرایط زیر بوده اند به عنوان نمونه انتخاب و بقیه حذف شده اند:

۱. به منظور قابل مقایسه بودن اطلاعات، پایان سال مالی شرکت ها منتهی به ۲۹ اسفند باشد.
  ۲. معاملات سهام آنها طی دوره پژوهش بیش از سه ماه در بورس اوراق بهادار تهران متوقف نشده باشد.
  ۳. اطلاعات مربوط به متغیرهای انتخاب شده در این پژوهش قابل دسترس باشد.
  ۴. جزء شرکت های سرمایه گذاری و واسطه گری مالی نباشد.
  ۵. طی دوره پژوهش تغییر سال مالی نداده باشد.
- با اعمال شرایط فوق، تعداد ۹۱ شرکت در بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ انتخاب گردیدند. شرکت های نمونه بر حسب صنعت در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول ۱- تفکیک شرکت ها بر حسب نوع صنعت

ردیف	نام صنعت	تعداد شرکت ها	درصد از کل شرکت ها
۱	خودرو و قطعات	۱۱	۱۲٪/۵
۲	دستگاه های برقی	۵	۵٪/۰
۳	رایانه	۱	۱٪/۳
۴	زراعت	۱	۱٪/۳
۵	سایر معادن	۱	۱٪/۳
۶	سیمان آهک گچ	۸	۸٪/۸
۷	شیمیایی	۶	۶٪/۳
۸	غذایی بجز قند و شکر	۱۰	۱۱٪/۳
۹	فرآورده های نفتی	۲	۲٪/۵
۱۰	فلزات اساسی	۸	۸٪/۸
۱۱	کاشی و سرامیک	۸	۸٪/۸
۱۲	کانه های فلزی	۶	۶٪/۳

^۱ Berzkalne

^۲ Zelgalve

۵/۰	۵	کافی غیر فلزی	۱۳
۳/۸	۳	لاستیک و پلاستیک	۱۴
۵/۰	۵	ماشین آلات و تجهیزات	۱۵
۳/۸	۳	محصولات فلزی	۱۶
۱/۳	۱	منسوجات	۱۷
۷/۵	۷	مواد دارویی	۱۸
۱۰۰	۹۱	جمع	

در این پژوهش جهت انجام تحلیل های نهایی و از نسخه ۸ نرم افزار Eviews و نسخه ۱۲ نرم افزار Stata استفاده شده است.

متغیرهای تحقیق

متغیر مستقل در این پژوهش شامل:

کمیت حسابداری، سرمایه فکری، پاداش سهمی مدیران می باشد.

متغیر وابسته:

کیفیت افشاء حسابداری شرکت I ام در سال t، برای عملیاتی کردن این متغیر از رتبه بندی شرکت های عضو بورس اوراق بهادار تهران که توسط سازمان بورس و اوراق بهادار منتشر می شود، استفاده شده است. لازم به توضیح است که کیفیت افشای حسابداری شرکت ها که از طریق سازمان منتشر می شود شامل سه امتیاز می باشد امتیاز به موقع بودن اطلاعات، امتیاز قابل اتکا بودن و امتیاز نهایی که از میانگین این دو امتیاز محاسبه می شود.

متغیرهای کنترلی

اندازه شرکت: اندازه شرکت به وسیله شاخص های عمده آن یعنی ارزش دارایی های شرکت، میزان فروش شرکت، تعداد پرسنل شرکت، ارزش بازار سهام شرکت و... قابل اندازه گیری می باشد که در این تحقیق از لگاریتم طبیعی ارزش دارایی شرکت که در صورت های مالی حسابرسی شده آنها در دسترس است استفاده خواهد شد.

سودآوری شرکت: یکی از معیارهای ارزیابی عملکرد شرکت محسوب می شود و دارای چند معیار (نرخ بازده حقوق صاحبان سهام، نرخ بازده دارایی ها، قدرت سودآوری) می باشد. در این تحقیق از معادل نسبت سود عملیاتی پس از مالیات به مجموع دارایی های شرکت که از صورت های مالی حسابرسی شده در دسترس است آورده شده است.

اهرم مالی شرکت: یکی از معیارهای ارزیابی ساختار سرمایه شرکت محسوب می شود. در این تحقیق از نسبت کل بدهی به مجموع دارایی های شرکت که از صورت های مالی حسابرسی شده در دسترس است آورده شده است.

یافته های تحقیق

جدول شماره (۲) آمار توصیفی متغیرهای پژوهش را نشان می دهد. مهم ترین شاخص مرکزی، میانگین است که نشان دهنده ی نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است و شاخص مناسبی برای نشان دادن مرکزیت داده ها است. یکی دیگر از پارامترهای توصیفی انحراف معیار است که نشان دهنده پراکندگی داده ها است. همچنین مولفه های حداقل و حداکثر در جدول فوق، دامنه تغییرات داده ها را نشان می دهند.

جدول ۲: آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	نماد متغیر	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار
شفافیت اطلاعات	DISC	۶۱/۸۶۶۷۵	۶۸/۴۷۹۳۱	۹۹/۹۰۶۰۵	۵/۶۸۷۵۱۳	۲۹/۴۶۱۲۸
سرمایه فکری	VAIC	۰/۱۵۲۲۴۵	۰/۰۸۰۱۶۹	۳/۵۷۰۳۶۱	-۰/۸۰۲۶۸	۰/۳۴۵۱۳۳
پاداش مدیران	P	۳/۳۳۷۰۰۵	۰/۶۴۷۱۱۸	۴۸/۴۴۷۸۷	-۵/۹۲۸۱۹	۱۸/۴۱۲۵۹
کمیت‌ه حسابداری	AC ^۱	۰/۷۸۴۴۱۱۶	۰/۸۰۸۶۴۲	۲۵/۴۰۳۰۵۱	۲۸/۸۶۰۲	۱۴/۹۵۵۶۸
اندازه شرکت	SIZE	۱۴/۲۶۷۲۶	۱۴/۰۱۹۴۲	۱۹/۱۰۶۲۰	۱۱/۰۳۷۱۰	۱/۴۷۴۹۱۰
سودآوری	EARN	۰/۲۹۳۴۸۵	۰/۲۱۸۲۱۱	۲/۱۱۲۹۸۸	۰/۰۰۰۵۳۲	۰/۲۵۵۹۸۰
اهرم مالی	LEV	۰/۵۳۵۰۸۸	۰/۵۴۳۰۱۴	۰/۹۳۵۷۴۳	۰/۰۶۵۷۶۰	۰/۱۸۴۳۲۲

آزمون F لیمر

با توجه به استفاده از داده های ترکیبی، به منظور انتخاب بین روش داده‌های تابلویی و تلفیقی در برآورد مدل، از آزمون F لیمر استفاده شده است. نتایج آزمون F لیمر، در صورتی که احتمال آماره F بیشتر از ۰/۰۵ باشد، باید از روش داده های تلفیقی^۲ استفاده کرد. در غیر این صورت از روش داده های تابلویی^۳ استفاده می شود. خلاصه نتایج این آزمون در جدول (۳) ارائه شده است. نتایج کامل این آزمون با استفاده از نرم افزار Eviews در موارد پیوست ارائه شده است.

جدول ۳: نتایج آزمون F لیمر (همسانی عرض از مبدا)

نوع آزمون	آماره آزمون	P - Value	نتیجه
F لیمر	۷/۳۵	۰/۰۰۰۰	تابلویی

همان طور که در جدول (۳) نشان داده شده است، احتمال آماره F، کمتر از ۰/۰۵ است. بنابراین، فرض صفر این آزمون مبنی بر یکسان بودن عرض از مبداها رد شده و مدل پژوهش از نوع داده های تابلویی هستند.

آزمون هاسمن

همانطور که در جدول (۴) مشاهده می شود نتیجه آزمون هاسمن برای مدل مذکور نشان می دهد داده ها، تابلویی از نوع اثرات ثابت هستند. زیرا مقدار احتمال مربوط به آماره آزمون هاسمن، کمتر از ۵ درصد است. فرض صفر مبنی بر اثرات تصادفی رد شده است. بنابراین مدل مذکور بر اساس رویکرد داده های تابلویی با اثرات ثابت تخمین زده می شود. نتایج کامل این آزمون با استفاده از نرم افزار Eviews در موارد پیوست ارائه شده است.

جدول ۴: نتایج آزمون هاسمن

نوع آزمون	آماره آزمون	P - Value	نتیجه
هاسمن	۴۵/۴۸	۰/۰۰۰۰	اثرات ثابت

^۱ Audit Committee^۲ pool^۳ panel

نتایج رگرسیون

پس از انجام آزمون F لیمر و هاسمن، رابطه (۵) در نرم افزار Eviews برآورد شد. جدول (۵) نتایج نهایی حاصل از برآورد مدل پژوهش را نشان می دهد. نتایج کامل این آزمون با استفاده از نرم افزار Eviews در موارد پیوست ارائه شده است.

جدول ۵: نتایج برآورد مدل رگرسیونی با روش داده های تابلویی اثرات ثابت

P - Value	آماره t	ضریب	نماد متغیر	نام متغیر
۰/۰۰۰۰	۷/۷۵۳۲۱۳	۷۱/۹۴۵۸۷	α	عرض از مبدا
۰/۰۰۰۰	۹/۶۰۳۱۷۷	۰/۶۶۳۳۳	VAIC	سرمایه فکری
۰/۰۱۲۴	۲/۵۱۳۳۳۰	۰/۰۸۸۱۳۲	AC	کمیت حسابداری
۰/۰۰۰۰	۱۰/۹۳۹۴۸	۰/۰۶۹۷۹۲	P	پاداش مدیران
۰/۱۴۰۹	-۱/۴۷۵۸۰۰	-۰/۷۵۹۱۵۸	SIZE	اندازه شرکت
۰/۰۳۵۹	۲/۱۰۶۰۶۷	۴/۵۲۹۵۲۷	EARN	سودآوری
۰/۱۳۶۰	-۱/۴۹۴۲۶۹	-۴/۷۷۷۶۷۴	LEV	اهرم مالی
۰/۰۰۰			F	معناداری آماره F
۲/۰۴				آماره دوربین واتسون
۰/۹۳				R^2
۰/۹۱				ADJ- R^2

ضریب تعیین تعدیل شده در مدل برابر ۰/۹۱ است که بیان می کند ۹۱ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای سمت راست مدل توضیح داده می شود. از طرفی اختلاف دو درصدی بین ضریب تعیین تعدیل شده ($ADJ-R^2$) و ضریب تعیین (R^2) نشان می دهد متغیرهای مستقلی که به مدل اضافه شده اند به درستی انتخاب شده اند. اگرچه ۹٪ از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای سمت راست توضیح داده نشد، اما با توجه به آماره F فیشر و سطح معناداری آن، می توان گفت این مدل قابلیت برازش رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته را دارد.

جدول ۶: نتایج آزمون فرضیه های پژوهش

نتیجه	عنوان فرضیه
تأیید	سرمایه فکری بر شفافیت اطلاعات شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر دارد.
تأیید	کمیت حسابداری بر شفافیت اطلاعات شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر دارد.
تأیید	پاداش سهمی مدیران بر شفافیت اطلاعات شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر دارد.

نتیجه گیری

افشا به عنوان یکی از مفاهیم کلیدی حسابداری مطرح است و براساس این مفهوم باید کلیه اطلاعات مربوط به فعالیت های شرکت به نحو مناسب و به موقع در اختیار گروه های مختلف استفاده کننده قرار گیرد. در واقع هدف اصلی از افشا عبارتست از: کمک به استفاده کنندگان در تصمیم گیری مربوط به سرمایه گذاری، تفسیر وضعیت مالی شرکتها، ارزیابی عملکرد مدیریت و پیش بینی جریان نقد آتی.

نتایج این پژوهش نشان داد که سرمایه فکری، کمیته حسابداری و پاداش سهمی مدیران بر شفافیت اطلاعات شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر دارد. فرانسیس و همکاران (۲۰۰۵)، این مسئله را بررسی و اثبات نمودند که سیاست وسیع افشاء شرکتی، ساز و کاری است که عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سرمایه گذاران را از بین می برد. در برخی پژوهش ها بر کیفیت سود گزارش شده به عنوان تفسیری از کیفیت اطلاعات و افشاء شرکتی اشاره شده است (کوهن، ۲۰۰۲). در برخی تحقیقات رابطه بین کیفیت سود و افشاء (به عنوان دو معیار اصلی از عدم تقارن اطلاعاتی) سنجیده شده و تاثیر همزمان آنها بر روی هزینه سرمایه بررسی گردیده است (موسلی و همکاران، ۲۰۱۲). در تحقیق موسلی و همکاران (۲۰۱۲) بین کیفیت ارقام تعهدی و کیفیت افشاء رابطه مثبتی یافته شد. در تحقیق فرانسیس و همکاران (۲۰۰۵) رابطه مکملی میان کیفیت سود و کیفیت افشاء یافت شد. بدین صورت که هرچه کیفیت گزارشات مالی (کیفیت سود) افزایش یابد، مدیران انگیزه بیشتری برای افشاء دارند. هرچه احتمال اطلاعات محرمانه افزایش یابد، به دنبال آن احتمال افشاء باکیفیت تر و بیشتر گسترش می یابد. دلیل این امر را می توان بدین صورت ابراز کرد که بازار احتمالاً عدم افشاء اطلاعات را به عنوان خبر بد تلقی نموده و در نتیجه ارزش شرکت را کاهش می دهد. شرکت ها به منظور کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه سرمایه خود، انگیزه دارند تا بالاترین سطح افشاء را انجام دهند و این در شرایطی است که هزینه های افشاء اطلاعات عبارتند از: تسهیم ریسک، هزینه های نمایندگی و هزینه های مالکانه. این هزینه ها مزیت کاهش هزینه سرمایه ناشی از افشاء اطلاعات را از بین برده و در نتیجه موجب عدم افشاء کامل توسط شرکت ها می گردد. همچنین آنها در تحقیق خود یافتند که در صورت وجود همزمان معیارهای کیفیت افشاء و کیفیت سود در یک مدل و تاثیر همزمان آنها بر روی هزینه سرمایه، متغیر کیفیت افشاء معناداری خود را از دست داده و در نتیجه کیفیت سود به عنوان متغیر اصلی و موثر تاثیرگذار بر روی هزینه سرمایه می باشد. یک بخش بسیار مهم از ادبیات در مورد افشاء، این مسئله را مورد بررسی قرار می دهد که افشاء داوطلبانه و باکیفیت در واکنش به عدم تقارن اطلاعاتی وجود دارد. درون زایی افشاء داوطلبانه به وسیله گیتزمن و ترومبا^۱ (۲۰۰۳) بررسی گردید. آنها دریافتند که شرکت ها توسط افشاء داوطلبانه با کیفیت و انتخاب سیاستهای حسابداری، اطلاعاتی را در مورد وضعیت خود به بازار مخابره می نمایند. در نتیجه افشاء داوطلبانه، برای شرکت هایی با سیاست های حسابداری متهورانه، بر روی هزینه سرمایه شرکت تاثیر می گذارد. مدل های مربوطه، بدون توجه به جهت رابطه بین کیفیت افشاء و کیفیت سود، افشاء داوطلبانه و باکیفیت بالا را در واکنش به میزان کیفیت اطلاعات مالی در نظر گرفته اند.

نتایج تحقیق ستارمن و همکاران (۲۰۱۵) در نشان داد که میان مالکیت اقلیت و کمیته حسابرسی با افزایش کیفیت سطح افشای داوطلبانه ارتباط مثبت معناداری وجود دارد؛ نتایج پژوهش کامیابی و بوژمهرانی (۱۳۹۵) نشان می دهد بین دو ویژگی کمیته حسابرسی یعنی تجربه و مدت تصدی اعضای کمیته حسابرسی با کیفیت افشاء شرکت ها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ لیاو (۲۰۱۱) به وسیله تحلیل محتوایی گزارشات مالی سالانه، به این نتیجه رسید که پاداش های سهمی مدیران به طور مثبتی با افشاء داوطلبانه شرکت درباره دارایی های نامشهود رابطه دارد.

منابع

۱. کامیابی، یحیی و بوژمهرانی، احسان (۱۳۹۵)، ویژگی های کمیته حسابرسی، کیفیت افشاء و نسبت غیر موظف اعضای هیات مدیره، پژوهش های تجربی حسابداری، مقاله پژوهشی، دوره ۶، شماره ۲ - شماره پیاپی ۲۲، صفحه ۱۹۱-۲۱۸.

2. Berzkalne, Irina and Elvira Zgelgalve, (2014), " Intellectual Capital and Company Value", The International Journal Procedia - Social and Behavioral Sciences, Volume 110, 24 January 2014, Pages 887-896.

¹ Gietzmann and Trombetta

3. Cohen S, Kaimenakis K. (2002), Intellectual capital and corporate performance in Knowledge-intensive SMSs, *The Learning Organization*, 3:241-262.
4. Francis, J., LaFond, R., Olsson, P., Schipper, K., (2005). 'The market pricing of accruals quality'. *The Journal of Accounting and Economics* 39, 295-327.
5. Healy, P. M., & Palepu, K. G. (2001). Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature. *Journal of Accounting and Economics*, 31(1-3), 405 -440.
6. Mouselli, S. Jaafar, A. and Hussainey, K.H. (2012). "Accruals Quality vis-à- vis Disclosure Quality: Substitutes or Complements?". *The British Accounting Review*, 27: 1-11.
7. Seetharaman, A, Kevin Lock Teng low and A.S.Saravanan (2015)."Comparative Justification on intellectual Capital", *Journal of intellectual Capital*, vol.5, No.4, pp.522-539

Factors Affecting the Information Transparency in Companies Listed in Tehran Stock Exchange

Reza Malek Shahi¹, Ali Amiri²

1. Master Student of Accounting, Islamic Azad University, Qeshm International Branch, Qeshm, Iran

2. Assistant Professor, Department of Accounting, Islamic Azad University, Bandar Abbas Branch, Bandar Abbas, Iran

---

Abstract

Today, the lack of transparency in corporate financial information has left many challenges for managers and stakeholders; As transparency in this field has become a priority that no one can deny it; therefore, this research aimed to investigate the factors affecting the information transparency of companies listed in Tehran Stock Exchange. This research is descriptive-correlational in terms of the nature and method. In this study, a sample consisted of 91 companies was selected among listed companies in Tehran Stock Exchange during 2011-2011. hypotheses were considered according to available research literature. According to the analysis, the results showed that the intellectual capital, the accounting committee and the bonus share of managers. of directors were considered as factors affecting the information transparency of the companies accepted in the Tehran Stock Exchange, and finally some suggestion were presented in this regard.

Keywords: Transparency of information, Intellectual capital, Accounting committee, Bonus share of managers.
